

PERSCOMMUNIQUÉ

Links:

[NBB.Stat](#)

[Algemene informatie](#)

Maandelijke conjunctuurenquête bij de bedrijven – mei 2023

Daling van het ondernemersvertrouwen in mei

- **De verzwakking doet zich voor in alle ondervraagde bedrijfstakken, met uitzondering van de handel, waar de vertrouwensindicator voor de derde maand op rij fors stijgt.**

De stijging van het vertrouwen is het grootst in de sector van de handel in auto's en van de handel in textielartikelen. De totale handel profiteert van een zeer sterke opwaartse herziening van de vraagverwachtingen en, in beperktere mate, van de werkgelegenheidsverwachtingen. De vooruitzichten voor de bestellingen bij de leveranciers veranderden daarentegen nauwelijks.

In tegenstelling tot de resultaten in de handel is de verslechtering van de indicator in de verwerkende nijverheid het gevolg van pessimistischere vraag- en werkgelegenheidsvooruitzichten. De beoordeling van de voorraden werd daarentegen als gunstiger beschouwd, evenals, in de marge, de beoordeling van de orderpositie.

In de dienstverlening aan bedrijven profiteerde het ondernemingsklimaat van een betere beoordeling van de huidige bedrijvigheid. De activiteitsvooruitzichten en de verwachtingen omtrent de algemene marktvraag namen daarentegen af, wat tot een daling van de indicator in deze sector leidde.

Tot slot komt het vertrouwensverlies in de bouwnijverheid voort uit het verloop van de orderpositie, terwijl de ontwikkeling van het gebruikte materiaal gunstiger werd beoordeeld. De vraagvooruitzichten verbeterden enigszins.

Onder invloed van de resultaten van de voorgaande maanden blijft de algemene synthetische afgevlakte curve, die de onderliggende conjunctuurtendens weergeeft, opwaarts gericht.

Conjunctuurindicatoren

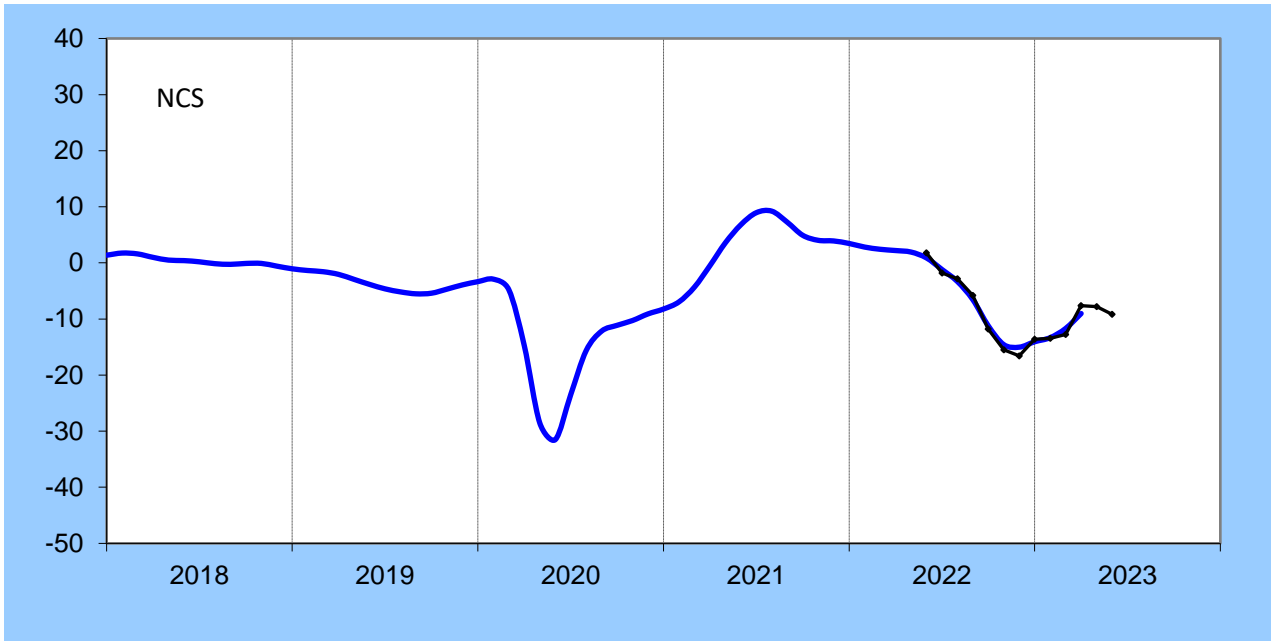
	Synthetische brutocurve			Synthetische afgevlakte curve ¹
	April 2023	Mei 2023	Verandering in punten	Verandering in punten
Verwerkende nijverheid	-12,1	-14,3	-2,2	0,6
Dienstverlening aan bedrijven	11,4	10,5	-0,9	1,6
Bouwnijverheid	-5,4	-6,6	-1,2	0,1
Handel	-15,9	-9,2	6,7	1,9
Algemene synthetische curve	-7,8	-9,2	-1,4	2,7

¹ Ten opzichte van de brutocurve vertoont de afgevlakte curve een vertraging van twee maanden voor de algemene curve en van vier maanden voor de bedrijfstakken. Dit betekent dat de algemene afgevlakte indicator beter de recente ontwikkelingen weerspiegelt dan de afgevlakte indicatoren per bedrijfstak.

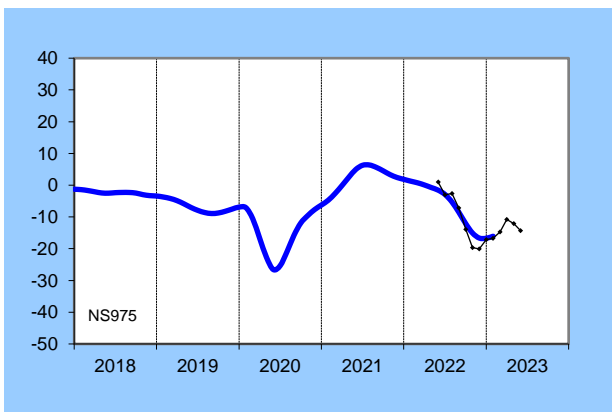
Bron: NBB.

GRAFIEK 1 - SYNTHETISCHE CURVEN

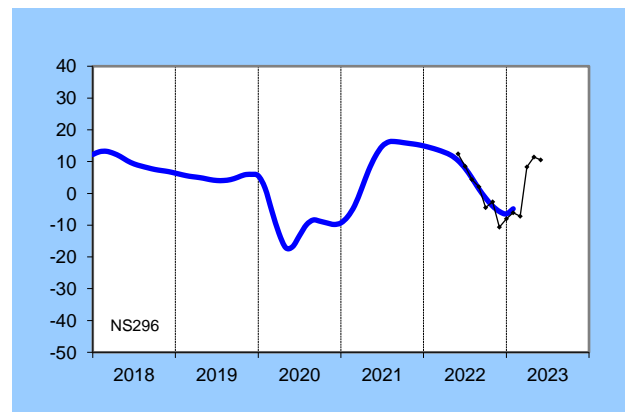
ALGEMENE SYNTHETISCHE CURVE

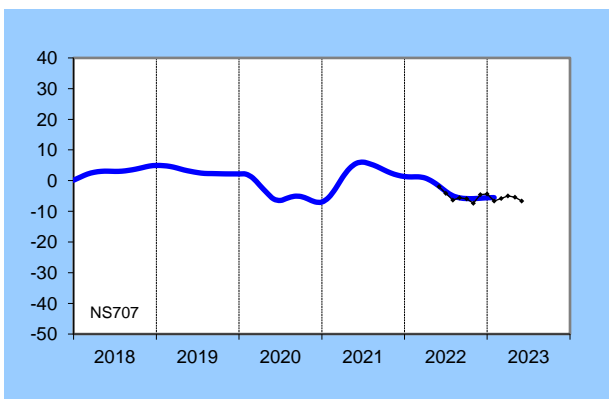
VERWERKENDE NIJVERHEID

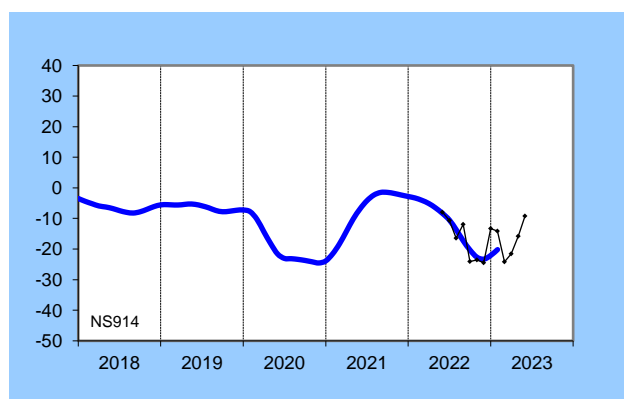
DIENSTVERLENING AAN BEDRIJVEN

BOUWNIJVERHEID

HANDEL

— Seizoengezuiverde en afgevlakte reeks
Bron: NBB

◆◆ Seizoengezuiverde reeks

SYNTHETISCHE CURVEN EN ONDERLIGGENDE COMPONENTEN

TABEL 1

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	Sinds 1990			Bruto reeks				Afgevlakte reeks			
				2023				2022 - 2023			
	Min. ¹	Max. ¹	Avg. ²	feb.	mrt.	apr.	mei	dec.	jan.	feb.	mrt.
Algemene synthetische curve	-36,1	+10,1	-5,2	-12,8	-7,6	-7,8	-9,2	-14,1	-13,3	-11,7	-9,0
Curve verwerkende nijverheid	-36,0	+10,0	-8,6	-14,8	-10,8	-12,1	-14,3	-16,7	-16,1	.	.
Beoordeling gezamenlijke orderpositie	-57,7	+10,0	-19,2	-32,6	-26,0	-30,9	-30,4	-28,7	-29,9	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ³	-19,0	+25,0	+4,7	+10,6	+9,8	+7,8	+4,4	+13,9	+12,9	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	-41,4	+11,5	-7,1	-7,4	+0,4	-2,4	-6,7	-8,5	-8,1	.	.
Vooruitzichten van de vraag	-37,9	+15,0	-3,2	-8,4	-8,0	-7,5	-15,8	-14,6	-12,2	.	.
Curve dienstverlening aan bedrijven	-62,1	+34,0	+9,2	-7,2	+8,4	+11,4	+10,5	-6,5	-4,9	.	.
Beoordeling uitgeoefende activiteit	-71,6	+20,0	-6,4	-20,0	-17,9	-12,8	-9,8	-11,9	-12,7	.	.
Vooruitzichten activiteit	-70,7	+47,0	+21,2	-1,2	+27,4	+27,5	+23,6	-2,6	+0,6	.	.
Vooruitzichten van de marktvraag	-59,9	+44,0	+12,7	-0,5	+15,6	+19,5	+17,9	-5,6	-1,8	.	.
Curve bouw	-24,3	+24,3	-3,3	-5,8	-5,0	-5,4	-6,6	-5,6	-5,5	.	.
Verloop orderbestand	-30,1	+33,0	-0,1	-2,4	-0,0	-2,3	-10,3	-0,5	-0,2	.	.
Verloop ingeschakeld materieel	-38,4	+24,0	+1,6	+1,6	+0,5	-4,1	-1,7	-0,7	-0,3	.	.
Beoordeling orderbestand	-50,0	+30,0	-14,5	-2,4	-5,1	-3,0	-3,3	-1,9	-2,3	.	.
Vooruitzichten van de vraag	-26,0	+18,0	-0,4	-20,0	-15,4	-12,1	-11,1	-19,0	-18,6	.	.
Curve handel	-41,8	+16,0	-3,6	-24,2	-21,6	-15,9	-9,2	-22,1	-20,2	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	-33,0	+18,0	+1,1	-8,8	-11,8	-2,3	+2,5	-9,3	-10,2	.	.
Vooruitzichten van de vraag	-56,0	+29,0	-3,1	-34,4	-21,6	-22,9	-7,5	-29,7	-26,4	.	.
Vooruitzichten bestellingen bij leveranciers	-40,1	+15,0	-8,7	-29,4	-31,4	-22,4	-22,6	-28,9	-27,2	.	.

¹ Minimum en maximum van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1990 tot de beschouwde maand.

² Gemiddelde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1990 tot eind 2022.

³ Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden. Bij de berekening van de synthetische curven wordt het teken van deze indicator daarom geïnverteerd.

OVERIGE INDICATOREN VAN HET CONJUNCTUURONDERZOEK

TABEL 2

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	Sinds 1990			Bruto reeks				Afgevlakte reeks			
	Min. ¹	Max. ¹	Avg. ²	feb.	mrt.	apr.	mei	dec.	jan.	feb.	mrt.
Verwerkende nijverheid											
Verloop productietempo	- 53,0	+ 20,0	- 1,1	+ 4,3	- 0,9	+ 0,3	- 16,8	- 4,7	- 3,0	.	.
Verloop binnenlandse bestellingen	- 48,7	+ 16,0	- 7,4	- 10,2	- 16,8	- 18,2	- 15,8	- 13,9	- 13,7	.	.
Verloop buitenlandse bestellingen	- 56,3	+ 30,0	- 2,6	- 5,3	- 0,8	- 10,9	- 3,9	- 7,8	- 6,4	.	.
Beoordeling buitenlandse orderpositie	- 61,0	+ 10,0	- 20,1	- 30,7	- 27,9	- 28,8	- 29,8	- 27,6	- 28,4	.	.
Verloop van de prijzen	- 21,0	+ 34,3	+ 0,3	+ 4,4	+ 3,7	+ 1,2	- 3,2	+ 7,8	+ 5,7	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 24,0	+ 54,2	+ 4,4	+ 13,0	+ 9,1	+ 6,1	- 4,0	+ 22,9	+ 18,6	.	.
Bezettingsgraad productievermogen											
(in procenten van het totale productievermogen) Bron: driemaandelijkse enquête naar het productievermogen	70,1	84,6	79,6	-	-	77,7	-				
Dienstverlening aan bedrijven											
Verloop van de activiteit	- 73,0	+ 37,0	+ 9,4	+ 9,2	+ 9,3	+ 2,9	+ 12,8	+ 7,3	+ 8,1	.	.
Verloop van de werkgelegenheid	- 49,4	+ 34,0	+ 6,5	+ 19,8	+ 4,9	+ 20,1	+ 6,0	+ 7,1	+ 7,4	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 35,0	+ 48,0	+ 17,8	+ 13,7	+ 30,0	+ 25,8	+ 23,8	+ 23,4	+ 23,9	.	.
Verloop van de prijzen	- 15,8	+ 25,6	+ 2,3	+ 25,6	+ 11,8	+ 1,4	+ 8,5	+ 9,9	+ 9,1	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 13,0	+ 46,9	+ 7,9	+ 29,5	+ 25,1	+ 23,8	+ 26,3	+ 36,0	+ 33,7	.	.
Bouw											
Verloop van de activiteit	- 66,6	+ 34,7	- 1,7	+ 3,3	+ 0,5	- 9,1	- 8,8	+ 2,8	+ 2,5	.	.
Verloop van de werkgelegenheid	- 27,0	+ 22,0	- 3,1	- 1,1	- 0,5	- 7,8	+ 0,8	+ 0,6	+ 0,3	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 31,0	+ 30,0	+ 1,0	+ 9,7	+ 15,6	+ 15,3	+ 11,1	+ 8,7	+ 9,4	.	.
Verloop van de prijzen	- 27,1	+ 52,8	- 2,0	+ 34,3	+ 22,8	+ 22,6	+ 15,3	+ 38,2	+ 35,5	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 20,6	+ 64,0	+ 3,8	+ 42,2	+ 41,4	+ 31,9	+ 21,8	+ 51,2	+ 48,3	.	.
Handel											
Verloop van de omzet	- 50,1	+ 43,0	- 2,0	+ 9,2	- 9,4	+ 5,0	+ 5,1	+ 1,0	+ 2,4	.	.
Beoordeling omzetverloop	- 50,0	+ 28,0	- 8,6	- 5,6	- 9,0	+ 1,5	- 21,8	- 8,7	- 7,3	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ³	- 17,1	+ 38,1	+ 10,9	+ 5,8	+ 10,2	+ 11,1	+ 18,9	+ 5,4	+ 7,7	.	.
Verloop van de prijzen	- 23,5	+ 55,3	+ 0,1	+ 22,7	+ 28,7	+ 24,7	+ 21,5	+ 39,3	+ 35,3	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 14,2	+ 69,5	+ 7,3	+ 44,5	+ 44,3	+ 40,6	+ 31,2	+ 50,4	+ 48,0	.	.

¹ Minimum en maximum van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1990 tot de beschouwde maand.

² Gemiddelde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1990 tot eind 2022.

³ Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden.

Trimestriële enquête bij de ondernemingen naar de kredietvoorwaarden – april 2023

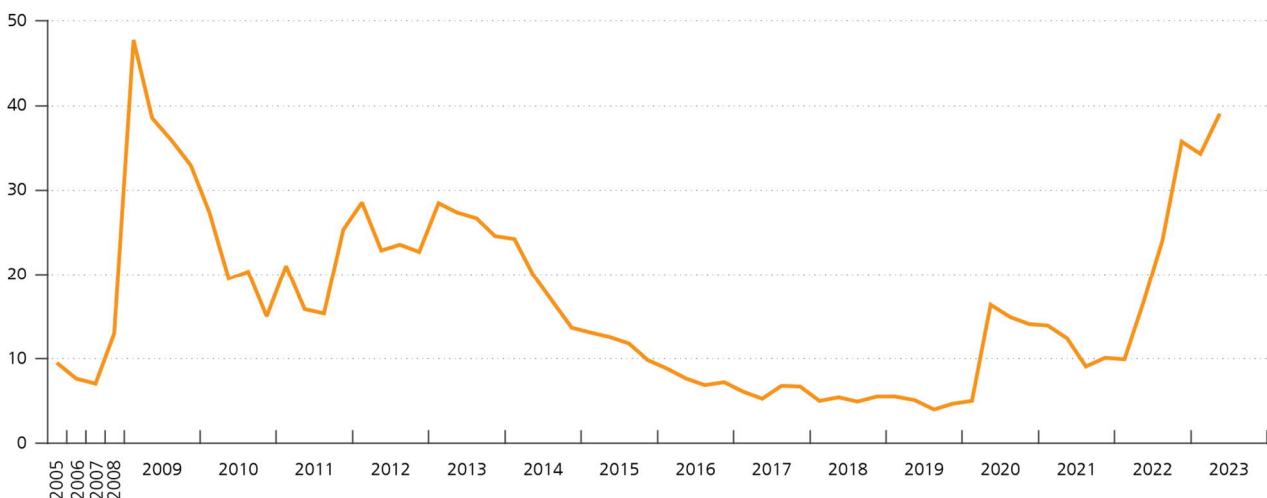
Volgens de ondernemingen zijn de kredietvoorwaarden nog verder aangescherpt

Uit de kwartaalenquête van april 2023 naar de beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen blijkt dat de algemene voorwaarden voor de toegang tot bankkrediet opnieuw verslechterd zijn in vergelijking met het voorgaande kwartaal. Maar liefst 39 % van de ondervraagde ondernemingen ervaart de kredietvoorwaarden als belemmerend, tegen 34,3 % in het voorgaande kwartaal. De kredietvoorwaarden blijven dus zeer moeilijk als we ze vanuit een historisch perspectief bekijken.

De toegang tot bankkrediet is vooral volgens de ondernemingen in de industrie en, in mindere mate, in de bouwnijverheid verslechterd. De ondernemingen die actief zijn in de dienstverlening aan bedrijven hebben hun beoordeling daarentegen slechts beperkt bijgesteld in vergelijking met het voorgaande kwartaal. Nochtans worden de kredietvoorwaarden in die bedrijfstak nog steeds als het meest negatief beoordeeld, waarbij 41,1 % van de ondernemingen van deze sector verklaart belemmeringen te ondervinden (41,7 % in januari), tegen 38,8 % in de industrie (30,5 % in januari) en 30,6 % in de bouwnijverheid (27,2 % in januari).

Uit de resultaten naar ondernemingsgrootte blijkt dat de kleinere ondernemingen strengere voorwaarden ervaren, in dit geval de kleine (minder dan 50 werknemers) en middelgrote ondernemingen (50 tot 249 werknemers). De zeer grote ondernemingen (500 werknemers en meer) hebben hun beoordeling nauwelijks bijgesteld, terwijl de grote ondernemingen (250 tot 499 werknemers) de toegang tot bankkrediet als makkelijker beoordeelden na de forse verslechtering die ze het voorgaande kwartaal hadden ervaren.

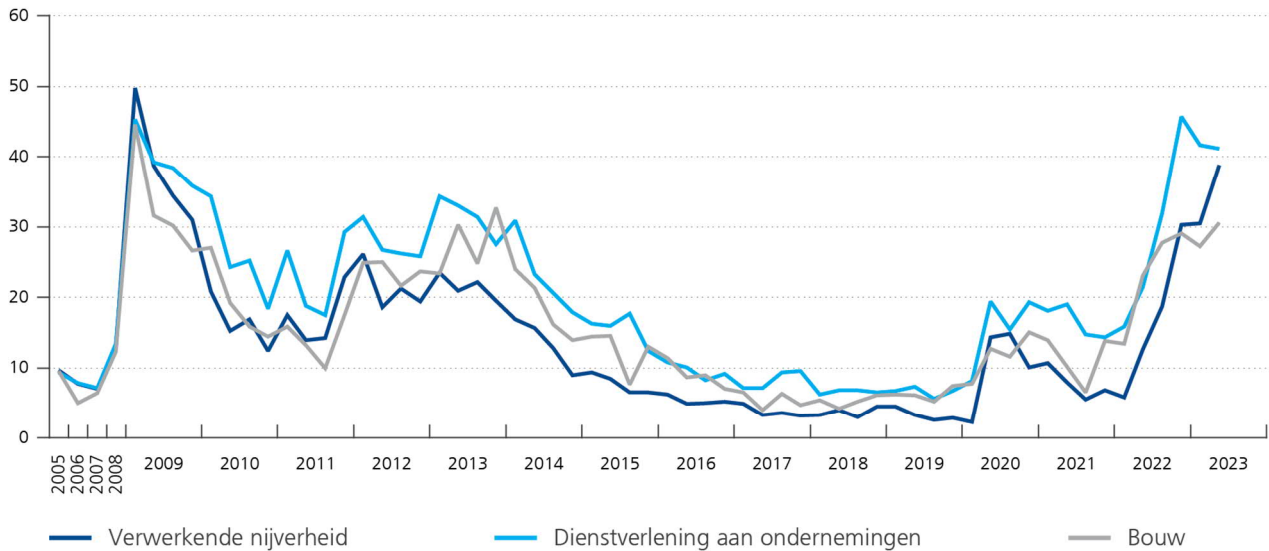
Grafiek 2 – Perceptie van de kredietbelemmering¹ - Gezamenlijke indicator

Bron : NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

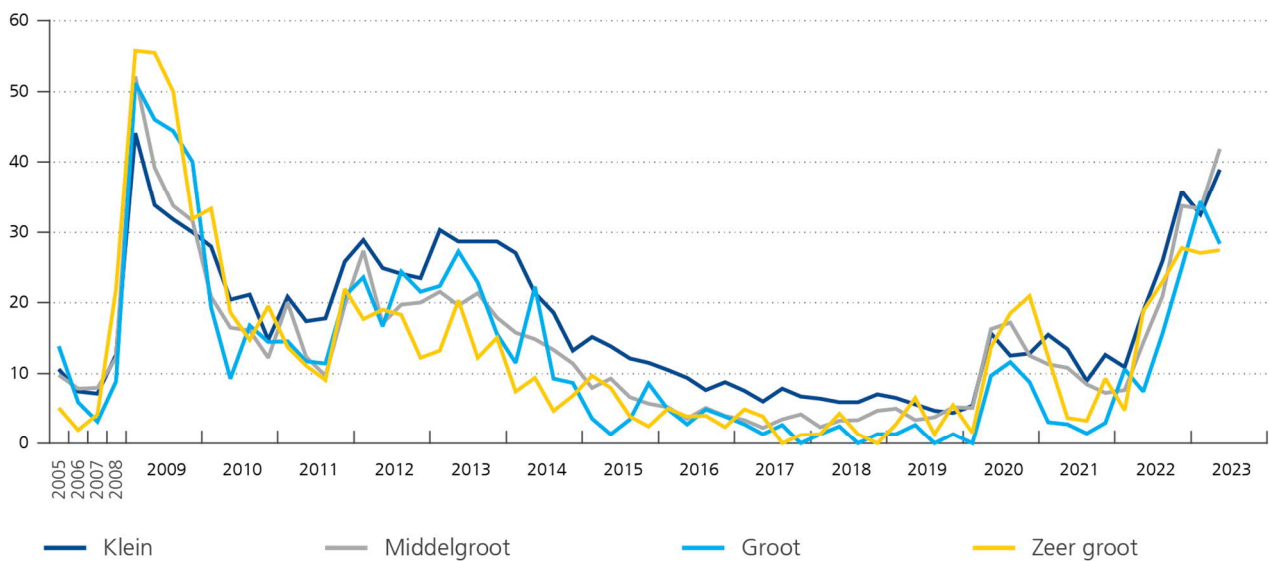
Grafiek 3 – Perceptie van de kredietbelemmering¹ - Opsplitsing naar bedrijfstak

Bron : NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

Grafiek 4 – Perceptie van de kredietbelemmering¹ - Opsplitsing naar ondernemingsgrootte²

Bron : NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Klein = 1-49 werknemers; middelgroot = 50-249 werknemers; groot = 250-499 werknemers; zeer groot = 500 werknemers of meer.

TABEL 3 INDICATOR INZAKE DE PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹

	04-2022	07-2022	10-2022	01-2023	04-2023
Gezamenlijke indicator ²	16,5	24,1	35,7	34,3	39,0
Naar bedrijfstak					
Verwerkende nijverheid	12,6	18,7	30,2	30,5	38,8
Diensten aan bedrijven	21,5	31,9	45,7	41,7	41,1
Bouwnijverheid	23,1	27,7	29,1	27,2	30,6
Naar ondernemingsgrootte ³					
Klein	18,8	25,9	35,8	32,5	38,9
Middelgroot	14,3	20,9	33,7	33,3	41,8
Groot	7,5	15,6	25,0	34,4	28,4
Zeer groot	18,8	23,0	27,7	27,0	27,4

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Gewogen gemiddelde van de verwerkende nijverheid, de diensten aan bedrijven en de bouwnijverheid (criterium voor weging: uitstaande schulden bij kredietinstellingen). Binnen de bedrijfstakken worden de antwoorden van de bedrijven evenwel ongewogen berekend.

³ Klein: 1-49 werknemers ; middelgroot: 50-249 werknemers ; groot: 250-499 werknemers ; zeer groot: 500 werknemers of meer.

Methodologie inzake de « perceptie van de kredietbelemmering » door de ondernemingen

De Nationale Bank van België (NBB) publiceert een indicator in het kader van de kwartaalenquête naar de kredietvoorwaarden die ze bij de ondernemingen houdt. Die indicator van de « perceptie van de kredietbelemmering » weerspiegelt welk percentage van de ondernemingen de huidige kredietvoorwaarden ongunstig interpreteert.

Die indicator blijkt, wat zijn statistische eigenschappen betreft, interessanter te zijn dan een indicator die het percentage gunstige interpretaties of het verschil tussen de gunstige en de ongunstige appreciaties zou weergeven. Hij is bovendien eenvoudig interpreteerbaar, aangezien de stijging (daling) ervan betekent dat de ondernemingen oordelen dat de kredietvoorwaarden strenger (soepeler) worden.

De door de NBB samengestelde indicator van de perceptie van de kredietbelemmering is sinds januari 2009¹ driemaandelijks beschikbaar.

¹ De resultaten van de driemaandelijks enquête naar de kredietvoorwaarden, uitgevoerd bij ondernemingen, worden tevens opgenomen en becommentarieerd in het driemaandelijks communiqué van het Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen en dit samen met de Belgische resultaten van de ESCB-Bank Lending Survey (https://www.nbb.be/doc/dq/bls/nl/bls_home.htm).